

98. møde

Mandag den 26. maj 1997 kl. 12.00

Dagsorden

1) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 124:

Forslag til folketingsbeslutning om afholdelse af folkeafstemning om mindstestrafen for volds-kriminalitet.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.
(Fremsat 22/4 97).

2) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 146:

Forslag til folketingsbeslutning om udeblivel-sesdomme i straffesager.

Af Tom Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 7/5 97).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 239:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om klageråd).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 22/4 97).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 249:

Forslag til lov om en børneombudsmand.

Af Bruno Jerup (EL) og Søren Søndergaard (EL).
(Fremsat 24/4 97).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 141:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af retsstillingen for grundejere i forbindelse med ekspropriation.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 2/5 97).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 143:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af borgernes retsstilling ved gennemførelse af anlægsarbejder, herunder vejanlæg og -ombyg-ning.

Af Erik Jacobsen (V), Brian Mikkelsen (KF), Jan Køpke Christensen (FP), Arne Melchior (CD) og Ole Donner (DF).
(Fremsat 6/5 97).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 244:

Forslag til lov om skattemæssige afskrivninger (afskrivningsloven).

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 24/4 97).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 245:

Forslag til lov om ændring af forskellige skatte-love. (Konsekvensændringer m.v. som følge af afskrivningsloven).

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 24/4 97).

9) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 144:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af mulighed for at spille på cykelløb.

Af Ole Donner (DF) m.fl.
(Fremsat 6/5 97).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Medlem af Folketinget Svend Auken, der har orlov, har meddelt mig, at han fra og med den 28. maj 1997 atter kan give møde i Tinget.

Hr. Hugo Sørensens hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 124:

Forslag til folketingsbeslutning om afholdelse af folkeafstemning om mindstestrafen for voldskriminalitet.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.
(Fremsat 22/4 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Beslutningsforslaget fra Dansk Folkeparti går ud på, at der den 18. november 1997, det vil sige

samtidig med at der afholdes kommunevalg, skal afholdes en vejledende folkeafstemning om mindstestrafen for vold. Forslagsstillerne ønsker, at vælgerne skal stemme ja eller nej til et spørgsmål, der går ud på, at der som minimum skal idømmes fængselsstraf for grov vold. Jeg kan ikke støtte dette forslag.

Jeg er selvfølgelig enig i, at strafudmåling i voldssager og andre sager bør være i overensstemmelse med samfundets syn på kriminaliteten. Det har bl.a. også været baggrunden for den voldspakke, som blev vedtaget af Folketinget med et meget stort flertal den 16. maj i år, og som indebærer en forhøjelse af straffen i de groveste voldssager med omkring 1 års fængsel.

I øvrigt sikres almindelige menneskers indflydelse på strafudmålingen ved, at der i straffesager medvirker lægdommere.

Det forslag, Dansk Folkeparti vil have til folkeafstemning, går ud på, at mindstestrafen for grov vold skal være fængsel. Strafferammerne efter de grove voldsbestemmelser i straffelovens §§ 245 og 246 er imidlertid efter gældende ret fængsel i indtil henholdsvis 4 og 8 år. Mindstestrafen for grov vold er således allerede i dag fængsel.

Som det blev tilkendegivet under debatten om voldspakken, går regeringen endvidere ikke ind for en generel skærpelse af strafferammerne for vold. Der bør endvidere fortsat være adgang til i mindre alvorlige tilfælde af vold at kunne idømme bøde eller hæfte. Jeg kan på den baggrund ikke gå ind for Dansk Folkepartis forslag om strafferammerne for vold.

Jeg mener i øvrigt ikke, at spørgsmålet om strafferammer egner sig til en folkeafstemning. Regeringen kan således ikke støtte det af Dansk Folkeparti fremsatte beslutningsforslag og må afvise det.

Dorte Bennedsen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Holger Graversen, ikke kan være til stede, skal jeg på partiets vegne give udtryk for, at man kunne få den opfattelse, at Dansk Folkepartis forhold til retspolitik, i hvert fald når det drejer sig om strafferet, er, at det skal være et stykke kvadreret papir, man putter mennesker ind i, hvad enten situationen passer til det eller ej.

Det er et straffesyn, vi ikke deler i Socialdemokratiet. Vi er godt tilfredse med, at det er domstolene, der i de konkrete sager tager stilling til, hvorledes strafferammerne skal anvendes. Og vi kan ikke støtte forslaget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

I Venstre er vi som bekendt tilhængere af, at specielt grov vold straffes hårdere. Derfor har vi også sammen med Det Konservative Folkeparti fremsat forslag til en skærpelse eller forhøjelse af strafferammerne. Dette forslag kommer til afstemning om et par dage. Vi mener, at hvis man ønsker niveauet for voldssager skærpet, er den rigtige måde at få forhøjet strafferammerne.

Med hensyn til spørgsmålet om en folkeafstemning har vi den opfattelse, at enhver folketingsvalgkamp naturligvis er en folkeafstemning, og man må som vælger nøje afveje, hvad det er for nogle emner, der vægter tungt, når man skal afgive sin stemme. Vi vil i hvert fald i Venstre sørge for – som vi i øvrigt plejer – at kriminalpolitikken bliver gjort til et meget væsentligt diskussionspunkt i valgkampen, så der ikke kan være nogen tvivl om, hvor partierne står.

En folkeafstemning alene, som det er formuleret her, kan vi ikke støtte. Det vil ikke give nogen vejledning for Folketinget. Forslaget bygger i øvrigt på den forudsætning, at der ikke er minimumsstraf i dansk ret. Det er der allerede: Fængsel i 30 dage er minimumsstraffen for disse lovovertrædelser.

Vi er yderligere, vil jeg godt sige, for at der ikke skal være nogen tvivl om det, tilhængere af det lægdommersystem, vi har. Vi ved godt, at lægdommerne ser anderledes på tingene, når de sidder som dommere, end når de siger »ja«, »nej« eller »ved ikke« i en Gallupundersøgelse.

Men det er helt grundlæggende for den danske strafferet, at hver eneste sag bygger på en konkret vurdering. Det er vi fortsat tilhængere af, men vi mener, at straffene skal ligge på et højere niveau, og derfor har vi fremsat vores eget forslag.

Vi kan ikke stemme for dette forslag fra Dansk Folkeparti.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg tror ikke, der er nogen, der er i tvivl i dette Folketing, hverken justitsministeren, fru Pia Kjærsgaard eller andre, om, at Det Konservative Folkeparti ønsker, at grov vold skal straffes hårdere, end den bliver i dag. Det har vi ønsket mange år. Det har vi fremsat forslag om, da vi var i regering, og det har vi fremsat forslag om senest den 14. januar i år, lovforslag nr. L 134, men vi kunne konstatere her i sidste uge, at det igen blev stemt ned, så holdningen på dette område er jo i pagt med den holdning, som

Dansk Folkeparti har, og som det fremgår af bemærkningerne til dette beslutningsforslag. Så det er ikke dér, skillelinjen er.

Men når man læser beslutningsforslaget helt nøjagtigt, inddrømmer jeg blankt, at så forstår jeg det ikke rigtigt, for man vil have en folkeafstemning, og det vil man have samme dag, som vi holder by- og amtsrådsvalg, den 18. november, og det er jo godt nok. Det, befolkningen dér skal sige ja eller nej til, er: Skal der som minimum idømmes fængselsstraf for grov voldskriminalitet?

Sådan som jeg har forstået Dansk Folkeparti, ønsker man, at der som minimum skal idømmes fængselsstraf, men sådan er reglerne jo i dag. Altså § 245 i straffeloven siger klart og tydeligt, at grov vold straffes med fængsel i op til 4 år, det vil altså sige mindst 30 dages fængsel, højst 4 år.

At vi så er nogle, der ønsker den hævet, således at man kan give mere end 4 år og man generelt i de grove voldstilfælde idømmer flere måneder eller flere år, end vi gør i øjeblikket, er en anden sag. Men altså, Dansk Folkepartis forslag er jo opfyldt, således som strafferammen er i dag, så derfor mener jeg ikke rigtig, der er nogen mening eller sammenhæng mellem det, der står i bemærkningerne, som jeg er enig i, og det, der står i selve forslaget. Derfor må vi afvise det, for forslaget er opfyldt.

Margrete Auken (SF):

SF synes altså også, det er en ret skidt idé at lave folkeafstemninger især med det formål, som Dansk Folkeparti mener de kan forfølge, nemlig: Kan vi ikke piske en god stemning op og så få skabt basis for, at Danmark kan blive et land med flere fængsler, flere mennesker i fængsel, hurtigere og hårdere straffe?

Hvis vi så skal se os omkring, hvor der er nogle lande, der har det sådan, så har vi f.eks. USA. Det er dér, hvor man ikke kan have en barnevogn stående ude på fortovet, når man stille og fredeligt er inde i en forretning eller inde ved siden af, for dér er så meget vold og kriminalitet, og det er da ikke et samfund, vi skal prøve at ligne.

Der er ingen – ingen – sammenhæng, i hvert fald ikke af positiv art, mellem straffesystemer af den art, Dansk Folkeparti forestiller sig, og så et trykt samfund, når vi kigger os rundt omkring i verden.

Det, der i og for sig kunne være sjovt, var at have den debat, som en folkeafstemning kunne

afsætte. Jeg er ikke så bange for folkeafstemninger, for jeg tror, de er medvirkende til, at der kommer en masse lys på tingene, men jeg tror, at Dansk Folkeparti har ret i, at det generelle oplysningsniveau i Danmark er så ringe, at man f.eks. ikke kender dansk lovgivning, og at man tror, at det hjælper med hårdere straffe. Og det kunne jo være, at Dansk Folkeparti også havde ret i, at man kunne piske en stemning igennem, så vi lavede vores system værre, end det er i dag. Det synes jeg ikke er godt, så vi afviser forslaget.

Men jeg vil da godt her benytte lejligheden til at sige til justitsministeren, at det kunne altså være godt, hvis vi fik den kommission, nogle har snakket om, hvor vi kiggede på hele vores strafferetssystem, som Vagn Greve, Flemming Balvig m.fl. har foreslået, så man fik gennemarbejdet hele straffeloven og fik kigget på: Er det den rigtige måde, vi gør tingene på? Hvordan er forholdene mellem voldskriminalitet og berigelseskriminalitet osv.? Er vores system i øjeblikket så, om jeg så må sige gammelt, at det virkelig trænger til et omfattende serviceeftersyn? Men det skal selvfølgelig ikke foregå på denne her platte facon.

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg kan sige til fru Margrete Auken, at det forslag har også Rigspolitichefen tilsluttet sig på et årsmøde, som Politiforbundet holdt for nylig. Det fremgår af Dansk Politi, seneste nummer, så det går jeg da ud fra bliver realiseret en skønne dag.

Til forslaget her: Det, fru Pia Kjærsgaard her har foreslået, er dog en tynd kop te. Der er ingen sammenhæng i det, der er ikke et forsøg på at definere, hvad grov voldskriminalitet er, og så står der i bemærkningerne til forslaget, at voldsforbrydelser altid skal sanktioneres med en fængselsstraf. Der er der altså ikke noget om, at det skal være grove voldsforbrydelser eller voldsforbrydelser af en vis beskaffenhed. Der er ikke gjort det mindste forsøg på at få afgrænset alle de vanskelige spørgsmål, der skulle afgrænses, hvis man overhovedet skulle drøfte det her spørgsmål seriøst.

Jeg synes også, der ligger et kraftigt angreb på domstolene i, at man giver alt for fri adgang til, at dommerne dømmer efter egen opfattelse og ikke efter befolkningsflertallets ønsker. Det, domstolene skal, er, at de skal anvende gældende ret. De skal ikke prøve at sidde og gætte på, hvad et befolkningsflertal nu måtte ønske eller ikke ønske.

Dette forslag er helt i forlængelse af en meget useriøs meningsmåling, der var i dagbladet B.T., og som blev offentliggjort her i pinsen, hvor man netop havde spurgt et udsnit, et repræsentativt udsnit, om man syntes, at 5 måneders fængsel, som var den gennemsnitlige straf for voldsforbrydelser, var rimelig eller ikke var rimelig; det skulle man sige ja eller nej til. Det er jo fuldstændig hul i hovedet at tro, at man kan få et svar, der kan bruges til noget som helst fornuftigt, hvis man spørger på den måde.

Derudover har flere ordførere og også justitsministeren påpeget, at der allerede gælder en minimumsstraf for de paragraffer i straffeloven, der omhandler det, der i straffelovssammenhæng defineres som grov voldskriminalitet. Det er muligt, at fru Pia Kjærsgaard og Dansk Folkeparti ønsker at definere grov voldskriminalitet på en anden måde, end der gøres i straffeloven i dag, men så lad os dog få et bud på det.

Det er vigtigt at have folkeligt engagement i strafferetsplejen. Det har vi i dag. Vi har lægdommerne, vi har domsmændene, vi har nævningene, og dér er det jo gang på gang sådan, kan vi se, at de professionelle juridiske dommere faktisk går ind for en højere straf til den anklagede, end lægdommerne gør, når det kommer til stykket.

Det viser jo altså, at når man først får sat sig ind i, hvor komplicerede langt, langt de fleste forbrydelser er, og langt, langt de fleste sager, også det, vi kan kalde voldsforbrydelser, er, så må der en mere nuanceret vurdering til end det, som dette forslag lægger op til.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte dette forslag til folketingsbeslutning.

Tom Behnke (FP):

Vi har i Fremskridtspartiet i disse sidste dage af folketingssamlingen set dette som værende et beslutningsforslag og har forholdt os til intentionerne i forslaget mere end at gå ned i hvert enkelt ord, som hr. Bjørn Elmquist gjorde det, og intentionerne er jo gode nok.

Det spørgsmål, som kunne stilles i forbindelse med forslaget her, er: Hvordan straffes der rent faktisk i dag? Hvordan ligger straffene typisk? Og man kunne også stille spørgsmålene: Hvorfor bliver der givet tiltalefrafald i en række sager? Hvad er begrundelsen for, at man gør det? Hvordan kunne man undgå, at det bliver gjort?

Men det er jo sådan nogle spørgsmål, som kan blive belyst under udvalgsbehandlingen.

Så har jeg et enkelt spørgsmål til forslagsstillerne; det er i forhold til forslaget om, at det skal være en vejledende folkeafstemning. En vejledende folkeafstemning har der vel egentlig allerede været, i og med at forslagsstillerne selv skriver, at en meningsmåling viser, hvad 68 pct. af befolkningen faktisk mener, så det behøver vi jo så ikke at have én gang til. Så spørgsmålet var, om der ikke skulle være en bindende folkeafstemning i stedet for en vejledende.

Når Fremskridtspartiet ser på den måde, lovgivningen er bygget op på, og sammenholder den med den virkelighed, vi lever i uden for Christiansborgs tykke og trykke mure, ser vi et system, som ikke helt lever op til de ønsker, vi i hvert fald har. Det er Fremskridtspartiets opfattelse, at hele straffesystemet burde lægges om, så man straffer dem, der laver personkrænkende kriminelle handlinger, langt hårdere, end tilfældet er i dag, hvor det faktisk er berigelseskriminaliteten, der bliver straffet hårdest.

Vi har med glæde noteret os justitsministerens positive tilkendegivelser om, at også justitsministeren ønsker, at proportionerne skal lægges om, så det er de farligste forbrydelser, der bliver straffet hårdest. I Fremskridtspartiet synes vi, det er godt, og vi glæder os til næste folketingssamling. Vi håber, at justitsministeren allerede ved Tingets åbning vil fremsætte nogle kvalificerede forslag, så vi får orden i proportionerne, og ellers vil Fremskridtspartiet gøre det.

Det er også vores opfattelse i Fremskridtspartiet, at når man taler om kriminalitet – specielt voldskriminalitet – er det meget, meget vigtigt, at der bliver straffet første gang, uanset alder. Straffen skal falde første gang, ellers får straffen stort set ingen betydning.

For det andet er det meget vigtigt, at der bliver straffet hver gang, der bliver begået en kriminel handling. Jeg har personligt kendskab til flere tilfælde, hvor tiltalte er blevet fremstillet i retten med over 50, ja, over 70 verserende sager, og det er endda kun de sager, politiet har fået kendskab til og har fået opklaret. Selv en ganske ung mand kan blive fremstillet for en dommer med over 70 verserende sager, og det siger jo sig selv, at hvis man havde taget fat i den person første gang og havde sørget for, at den pågældende fik en straf første gang, havde man nok undgået de 69 andre kriminelle forhold og undgået, at 69 forurettede ofre blev udsat for en kriminel handling.

Så er der nogle, der påstår, at fængsel overhovedet ikke hjælper. Her har vi i Fremskridtspar-

tiet den opfattelse, at der er nogle her i samfundet, som begår så grov kriminalitet, at uanset om det hjælper eller ej, er det vigtigt, at de pågældende bliver afsondret fra det øvrige samfund i en periode, så vi lovlydige borgere i hvert fald kan få fred og ro i den tid.

Fremskridtspartiet ønsker som sagt skærpede straffe, også for voldskriminalitet. Vi ønsker også, at der bliver straffet hurtigere, så man kommer til at afsone i umiddelbar forlængelse af, at man har begået en kriminel handling, og hvis forslaget her på nogen måde kan medvirke til, at det bliver tilfældet, støtter vi i Fremskridtspartiet meget gerne forslaget.

Pia Kjærsgaard (DF):

Man hører i disse år meget om politikerlede, og en af de væsentligste årsager til det problem er, at vælgerne har meget svært ved at genkende deres holdninger og meninger, når de ser, hvad der gennemføres af de skiftende politiske flertal på Christiansborg.

Der er mange områder, f.eks. inden for EU-, kultur-, udlændinge- og specielt retspolitik, hvor der er en meget, meget stor kløft mellem vælgere og politikere. Inden for strafferetsplejen og især med hensyn til domspraksis er der stort set ingen som helst overensstemmelse mellem den lovgivende og den dømmende magts handlinger på den ene side og det overvejende befolkningsflertals holdning på den anden side. Utallige meningsmålinger dokumenterer, at langt den største del af vælgerne, op mod 95 pct. – det er mere end 9 ud af 10 – mener, at straffen for at begå en forbrydelse, især en alvorlig forbrydelse, er for lav i dag. Så kan man jo alt efter temperament, og hvad man i øvrigt selv mener som politiker, gøre som hr. Elmquist og kalde visse meningsmålinger for useriøse, specielt når man ikke er enig i det resultat, målingen når frem til. Det er selvfølgelig alt efter temperament, men jeg tror, vi kender befolkningens holdning alle sammen.

Selv om der ikke er flertal for dødsstraf, og det er der jo ikke i Danmark, er det en udbredt holdning, at strafferammen er alt for lav. Det forholder sig desuden sådan, at vælgerne har den opfattelse, at straffen er for mild for alvorlige lovovertrædelser. Mange er forargede over den grove voldsforbryders milde straf i forhold til straffen for f.eks. at smugle cigaretter eller for økonomisk kriminalitet.

Visse former for lovovertrædelse, f.eks. skatteunddragelse, straffes uforholdsmæssigt hårdt

sammenlignet med f.eks. straffen over en spirituspåvirket biltyv, der forårsager to uskyldiges død, eller over en person, der i en impulsiv blodrus skærer halsen over på en sagesløs. I dag er straffen langt hårdere for den førstnævnte lovovertrædelse end for de to sidstnævnte, og dertil kommer, at vælgerne slet ikke har forståelse for den gældende praksis, hvorefter lovovertrædere, der har forvoldt andres lemlestelse eller død, bliver sat på fri fod efter endt forhør med den konsekvens, at offeret eller offerets pårørende kan risikere at møde gerningsmanden på gaden dagen efter.

Mange grove voldsforbrydere har sonet deres brøde efter 3-4 år i et fængselssystem, hvis standard er bedre end de fleste landes mellemklasseshoteller, og voldsforbryderen er efter afsoning i stand til at genoptage sit liv og leve videre som førhen, hvilket hans offer – der i mange tilfælde bliver invalideret – mildest talt ikke er, for slet ikke at tale om de pårørende til dem, der er blevet dræbt af en voldsmand.

I sin nytårstale sagde statsministeren, at det er fejt og ikke sejt at gå med kniv. På samme måde kunne man sige, det er fejt og ikke spor sejt af Folketinget at udforme en retspolitik hen over hovedet på det overvejende flertal af den danske befolkning. Når nogle politikere taler for strengere straffe, imødegås sådanne ideer typisk med argumenter om, at sådan noget er udtryk for populisme; men sådanne argumenter afslører til fulde et arrogant og kynisk livssyn og en skolemesteragtig demokratiopfattelse.

Sande demokraters bestræbelser bør altid sigte imod at inddrage hele befolkningen og ikke kun dem, der har en juridisk embedseksamen, i lovenes udformning. Lovenes ånd bør fremgå af hele befolkningens røst, og det kan ikke være rigtigt, at de, der ikke har nærlæst strafferetsprofessorernes lærebøger, ikke bliver taget alvorligt og ikke bliver behandlet på lige fod, når der skal diskuteres strafferetspolitik.

Vi har hørt til bevidstløshed, specielt i den seneste diskussion om højere straffe for vold, at lovene er gode nok, men at domstolene bare ikke udnytter strafferammerne godt nok. På en eller anden måde kan det lyde, som om det er rigtigt, men problemet er bare, at dommerne efterhånden fungerer som en stat i staten. De har jo, modsat politikerne, ingen som helst demokratisk autorisation og er derfor i endnu mindre grad end politikerne tilskyndet til at lytte til befolkningens røst.

En gang imellem får man opfattelsen af, at der i juridiske kredse hersker den tro, at befolkningsflertallet nærmest er nogle hævntrøstige og inhumane mennesker og derfor ganske uegnede til at forholde sig objektivt til sagerne; men det argument holder ganske enkelt ikke. Politik er mange gange for alvorlig til at blive overladt til politikerne alene; f.eks. er strafferet alt, alt for alvorligt anliggende til udelukkende at blive overladt til dommerne og de såkaldte juridiske eksperter og politikerne, som udfærdiger lovene.

Det er Folketingets flertal, der bestemmer principperne for den førte politik, men på mange områder burde det være vælgerflertallets opfattelse, der fastlagde dagsordenen for politikerne. F.eks. burde det, hvis man anvender en demokratisk målestok, være vælgerflertallets retsopfattelse, der fastlagde dagsordenen, når det gælder de sanktioner, der skal til over for lovovertrædere, og ikke et eller andet sammenrend af tilfældige professorer og såkaldte strafferetsexperter. Så enkelt kan man vel godt tillade sig at sige det.

Jeg har hørt mange, mange gange – faktisk hver evig eneste gang der har været diskussion her i Folketinget om folkeafstemninger om det ene eller det andet eller det tredje emne – at der, ligesom tilfældet er i dag, er mindst én politiker, der siger, at et folketingsvalg jo også er en art folkeafstemning. Det er jeg meget, meget uenig i. I Dansk Folkeparti mener vi ikke, man overhovedet kan sammenligne de to ting. Ved folkeafstemninger tager vi alene stilling til det emne, der er til folkeafstemning.

Jeg kan godt undre mig, og jeg kan ikke nære mig for at spørge Det Radikale Venstre, som netop har indført i sit principprogram, at man er tilhænger af folkeafstemninger: Hvornår tilslutter Det Radikale Venstre sig et forslag fra et andet parti herinde om at sende en sag til folkeafstemning, eller hvornår kommer Det Radikale Venstre selv med initiativer i sager, som kunne tænkes at komme til folkeafstemning? Det er et så vigtigt og så godt princip at tage befolkningen med på råd, men det er alt, alt for sjældent, at folketingsflertallet synes, det er en god idé.

En folkeafstemning kunne f.eks. vedrøre de eksisterende strafferammers loft, og derudover bør den helt og fuldt afklare befolkningens holdning til, hvor bunden skal være, dvs. hvad der bør være den lovmæssigt fastsatte minimumstraf for en given lovovertrædelse. Det mest korrekte ville selvfølgelig være at lade den

enkelte vælger foretage en afkrydsning af sin foretrukne maksimum- eller minimumstrafferamme for hver af paragrafferne 244, 245, 246 og 247, f.eks. på en skala fra ingen straf overhovedet til 16 år eller noget lignende, altså i alt otte vurderinger fra hver vælger. Jeg ved ikke, om det rent teknisk kan lade sig gøre at udfærdige en stemmeseddel på den måde, men det kan vi formentlig på den ene eller den anden vis få et svar på.

Hver vælger skal altså som sagt foretage otte vurderinger, og i god tid forud for afstemningen skal alle vælgere have tilsendt paragraffernes ordlyd, eventuelt suppleret af et veltilrettelagt oplysningsmateriale fra hvert af de politiske partier i Folketinget. Der skulle så være åbnet for en slags, man kan næsten sige, Maastrichtagtig diskussion af strafferetspolitikken mellem politikere og retsexperter på den ene side og befolkningen på den anden side frem til afstemningsdagen, og det var vel egentlig ikke det værste, der kunne ske i et demokrati.

Endemålet for en sådan folkeafstemning skal selvfølgelig være, at befolkningens retsbevidsthed kommer langt, langt mere i fodslag med den lovgivende magts praksis og den dømmende magts administration. Det er det, der er intentionerne bag dette fra Dansk Folkeparti, og jeg skal beklage meget, at der ikke var særlig stor tilslutning til det. I Dansk Folkeparti mener vi stadig, det ville være fornuftigt at sende dette spørgsmål til folkeafstemning, når nu Folketingets flertal ikke vil efterleve befolkningens ønsker.

Jeg beklager som sagt, at der ikke er større tilslutning til forslaget, men det skal ikke afholde Dansk Folkeparti fra at fastholde sit synspunkt og rejse sagen igen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsi-

gelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 146:

Forslag til folketingsbeslutning om udeblivelsesdomme i straffesager.

Af Tom Behnke (FP) m.fl.

(Fremsat 7/5 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Beslutningsforslaget fra Fremskridtspartiet går ud på, at regeringen skal fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de nødvendige ændringer i bekendtgørelser og øvrige administrative forskrifter for at udvide adgangen til at afsige udeblivelsesdomme i straffesager.

Efter retsplejelovens § 847, stk. 3, nr. 4, kan der i dag i sager, der kan medføre fængsels- eller hæftestrafte, bl.a. afsiges udeblivelsesdomme, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig, og når det alene er et spørgsmål om at idømme tiltalte ubetinget frihedsstraf i 30 dage eller herunder. Endvidere kræves det efter denne bestemmelse, at der beskikkes en forsvarer for den tiltalte.

Fremskridtspartiet foreslår, at strafferammen i bestemmelsen udvides til 3 måneders fængsel, og at kravet om obligatorisk forsvarsbeskikkelse ændres, så der ikke nødvendigvis skal beskikkes en forsvarer for den tiltalte, når han eller hun udebliver. Fremskridtspartiet foreslår desuden, at tiltaltes udeblivelse skal kunne opfattes som en tilståelse af forholdet, og at der gives mulighed for at oplæse tiltaltes forklaring til politirapporten, så det skriftlige materiale i sagen alene kan danne grundlag for en domfældelse. Endvidere foreslår forslagsstillerne, at der ikke skal være nogen begrænsning i, hvilke typer sager der kan afsiges udeblivelsesdom i.

Fremskridtspartiet henviser i bemærkningerne til beslutningsforslaget ganske rigtigt til, at Rigsadvokaten for nylig i en udtalelse til Justitsministeriet har tilkendegivet, at der er behov for

at ændre reglerne i retsplejelovens § 847, stk. 3, nr. 4, hvis ordningen med udeblivelsesdomme i straffesager skal kunne anvendes i et omfang, der kan medføre ressourcebesparelser i anklagemyndigheden og ved domstolene. På baggrund af bl.a. rigsadvokatens forslag vil Justitsministeriet, som jeg den 13. maj i år har givet udtryk for i et svar til Folketingets Retsudvalg, nu overveje, om der er behov for ændringer i reglerne om udeblivelsesdomme for at udvide muligheden for at afgøre straffesagerne på denne måde.

Udvidelse af adgangen til at afsige udeblivelsesdomme rejser imidlertid en række retssikkerhedsmæssige spørgsmål. Det gælder bl.a. med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt tiltaltes udeblivelse kan anses som en erkendelse af det strafbare forhold med den følge, at den tiltalte idømmes frihedsstraf.

Der kan også være sager, hvor tiltaltes personlige forhold har en sådan betydning for sagens afgørelse, at det er betænkeligt, at tiltalte ikke er til stede i retten. Det gælder især sager, hvor der ikke er tale om en helt kortvarig frihedsstraf.

Disse spørgsmål bør overvejes nærmere, inden der eventuelt tages initiativ til lovændringer på området. Jeg kan derfor ikke på det foreliggende grundlag støtte Fremskridtspartiets beslutningsforslag, men jeg vil overveje, om der er grund til at foreslå nye regler i den kommende folketingssamling.

Formanden:

Folketinget har i disse dage besøg af en delegation fra Ruslands Statsduma under ledelse af formanden, Gunnadij Seleznev.

På Folketingets vegne byder jeg delegationen hjertelig velkommen i Folketingssalen og udtrykker håbet om, at vore russiske gæster må få et godt og udbytterigt ophold her i landet.

(Medlemmerne påhørte stående formandens velkomstsord).

Dorte Bennedsen (S):

I Socialdemokratiet har vi ikke noget videre at tilføje til det, ministeren allerede har sagt. Vi er godt tilfredse med, at ministeren vil overveje disse ting. Vi mener, det er en væsentlig rimeligere måde at få taget seriøs stilling til spørgsmålet på, uanset hvordan resultatet så bliver, frem for her de sidste fem dage at skulle jasje et sådant forslag igennem.

Vi kan ikke støtte forslaget.